

BANKŲ APKLAUSA DĖL SKOLINIMO SĄLYGŲ 2006 SPALIS

1. Apžvalgos sudarymo metodika, principai ir tikslai

Lietuvos bankas skelbia pusmetinę Bankų apklausos dėl skolinimo sąlygų apžvalgą. Bankų apklausos dėl skolinimo sąlygų organizuojamos siekiant gauti informaciją apie bankų taikomas nepalūkanines paskolų sąlygas, skolinimosi sąnaudas ir rinkos lūkesčius. Ši apžvalga buvo atlikta 2006 m. spalio mėn., atsakymai gauti iš 9 komercinių bankų ir 2 užsienio bankų skyrių.

Buvo prašoma, kad bankai atsakytų, kaip pasikeitė namų ūkiams ir nefinansinėms įmonėms jų taikomos skolinimo sąlygos laikotarpiu nuo 2006 m. balandžio mėn. pabaigos iki 2006 m. spalio mėn. pabaigos¹. Buvo prašoma, kad, atsakydami į klausimus apie būsimą situaciją, bankai įvertintų skolinimo sąlygų pokyčius pusmetį į priekį (2006 m. spalio mėn.–2007 m. balandžio mėn.).

Šioje bankų apklausos dėl skolinimo sąlygų apžvalgoje pateikta apibendrinta aukštas pareigas einančių komercinių bankų darbuotojų, susijusių su paskolų išdavimu, nuomonė, ir ji nebūtinai atspindi Lietuvos banko ar atskirų jo darbuotojų poziciją bei vertinimus.

Apibendrinant nuomones ir skaičiuojant tam tikrą atsakymo variantą pasirinkusių bankų procentą, atskirų bankų atsakymai, kaip ekspertiniai vertinimai, buvo traktuojami vienodai, nepaisant užimamos rinkos dalies. Terminas „sugriežtėjo“ reiškia procentų skirtumą tarp bankų, sugriežtinusių skolinimo sąlygas, ir tarp bankų, sušvelninusių skolinimo sąlygas.

Procentų skirtumas apibrėžiamas kaip bankų, pranešusių apie kredito standartų griežtinimą (paklausos padidėjimą) ir bankų, pranešusių apie kredito standartų sušvelninimą (paklausos sumažėjimą), procentų skirtumas. T. y. teigiamas procentų skirtumas reiškia, kad dauguma bankų sugriežtino paskolų standartus, neigiamas – kad sušvelnino. Analogiškai procentų skirtumas interpretuojamas skaičiuojant paklausos pokyčius: teigiamas procentų skirtumas reiškia paklausos padidėjimą.

¹ Šis laikotarpis apima šešis mėnesius, todėl, kad būtų patogiau, toliau šioje apžvalgoje įvardijamas kaip pusmetis.

2. Rezultatų apibendrinimas

I. PASKOLOS IR ĮMONIŲ KREDITO LINIJOS

Kredito standartai. 73 proc. apklausoje dalyvavusių bankų (iš viso apklausta 11 bankų) pastarąjį pusmetį nekeitė įmonėms taikomų **bendrujų kredito standartų** (žr. 5 pav.). Tačiau likę šalies bankai, pranešę apie bendrą skolinimo sąlygų griežtinimą (27%)², užima apie 45 procentus visos bankų rinkos. Skirtingai nei praėjusį pusmetį, bankai teigė švelninę kredito standartus tik smulkioms ir vidutinėms įmonėms (-18%). Daugiausia bankų švelnino ilgalaikių paskolų (27%) ir paskolų didelėms įmonėms (45%) sąlygas.

Vertindami paskolų suteikimą griežtinančius **veiksnius** (žr. 6 pav.), veiksnius, susijusius su finansavimo išlaidomis ir finansiniais apribojimais, konkurenciniu spaudimu ar rizikos vertinimu, bankai daugiausia buvo linkę priskirti prie skolinimo sąlygų pastovumo arba švelninimo. Vienintelis veiksnys iš pateiktų apklausoje, turėjęs didesnės įtakos skolinimo sąlygų griežtinimui, bankų nuomone, buvo užstato rizika (9%).

Pastarąjį pusmetį bankai buvo linkę griežtinti tokias **paskolų ir kredito linijų suteikimo sąlygas** (žr. 7 pav.), kaip rizikingesnių paskolų marža (27%), paskolų sutarčių įsipareigojimai (18%) ir reikalavimai, keliami užstatui (9%). Skirtingai nei praėjusį pusmetį, bankai nebegriežtino sąlygų, nesusijusių su palūkanų normų pokyčiais. Iš apklausoje išvardytų sąlygų labiausiai paskolų teikimą švelnino paskolų terminai (-36%), paskolos ir kredito linijos dydis (-18%). Palyginti su praeitos apklausos rezultatais, mažiau bankų mažino paskolų palūkanų maržą. Dauguma bankų teigė nekeitę vidutinės paskolos maržos.

Paskolų paklausa. Nė vienas apklausoje dalyvavęs bankas nepastebėjo, kad pastarąjį pusmetį būtų sumažėjusi **paskolų paklausa** (žr. 8 pav.). 64 procentai apklausoje dalyvavusių bankų teigė, kad bendra įmonių paskolų paklausa šiek tiek arba labai išaugo. Skirtingai nei praėjusį pusmetį, mažiau bankų teigė, kad augo ilgalaikių paskolų (nuo 90% iki 55%) ir paskolų didelėms įmonėms (nuo 50% iki 27%) paklausa. Trumpalaikių paskolų paklausa, bankų nuomone, priešingai – padidėjo (nuo 20% iki 45%).

Prie paskolų paklausos didėjimo prisidėjo visi **veiksniai**, susiję su įmonių finansavimo poreikiu. Labiausiai paskolų paklausą įmonėse skatino kapitalinių investicijų (64%) ir atsargų bei apyvartinio kapitalo (45%) poreikis. Veiksnių, susijusių su alternatyviu finansavimu, įtaka daugumos bankų nuomone, liko nepakitusi, tačiau dalis bankų akcijų išleidimą (-9%) ir paskolas iš kitų bankų (-9%) įvardijo kaip paskolų paklausai neigiamą įtaką turėjusius veiksnius.

Lūkesčiai. Paprašyti įvertinti, kaip pasikeis jų **kredito standartai** per ateinantį pusmetį, bankai dažniausia nurodė neketinantys keisti skolinimo sąlygų. Tačiau vertindami grynąjį rezultatą bankai nurodė griežtinsią visų nurodytų rūšių paskolų sąlygas, išskyrus paskolų smulkioms ir vidutinėms įmonėms. Mažiausiai bankų tikisi, kad kitą pusmetį padidės paskolų didelėms įmonėms paklausa (9%). Palyginti su praėjusiu pusmečiu, mažiau bankų tikisi ir bendros **paskolų įmonėms paklausos** augimo (nuo 70% iki 45%).

² Čia ir toliau, jei nenurodyta kitaip, **skliaustuose** pateikiamos procentų skirtumo reikšmės.

II. PASKOLOS NAMŲ ŪKIAMS

Būsto paskolos

Kredito standartai. Šį pusmetį, palyginti su praeitos apklausos duomenimis, šalies komerciniai bankai vis dar teigė švelninę paskolų būstui įsigyti standartus (žr. 10 pav.), tačiau taip elgėsi mažiau bankų. Grynas procentas bankų, švelninusių skolinimo sąlygas, sumažėjo nuo -20 procentų iki -9 procentų.

Dauguma apklausoje išvardytų **veiksnių** (žr. 11 pav.) švelnino skolinimo standartus. Sulėtėjus būsto rinkos plėtrai pastebima nauja tendencija vertinant **būsto rinkos perspektyvas**: prieš pusmetį 40 procentų apklausoje dalyvavusių komercinių bankų įvardino šį veiksnį kaip švelninusį kredito standartus, o šioje apklausoje taip manė tik 9 procentai apklausoje dalyvavusių bankų. Svarbiausias veiksnys, turėjęs įtakos skolinimo sąlygų švelninimui, išlieka kitų bankų konkurencija (-45%).

Visos **paskolų namų ūkiams suteikimo sąlygos** (žr. 12 pav.), išskyrus vidutinę paskolos maržą, turėjo tą patį poveikio ženklą kaip ir prieš šešis mėnesius. Labiausiai šį pusmetį buvo griežtinama rizikingų paskolų marža (27%) ir reikalavimai, keliami užstatui (18%), o švelninami paskolų terminai (-27%) ir paskolos bei užstato vertės santykis (-18%). Ši apklausa rodo naują **vidutinės paskolos maržos didinimo** tendenciją (nuo -50% balandžio mėn. iki 9% spalio mėn.). Praėjusį pusmetį 60 procentų apklausoje dalyvavusių bankų teigė mažinę reikalavimus vidutinei paskolos maržai, dabar taip teigė tik 18 procentų bankų.

Paskolų paklausa. Visų apklausoje dalyvavusių bankų vertinimu, **būsto paskolų paklausa** (15 pav.) per pastarąjį pusmetį nesumažėjo, o 55 procentų bankų nuomone, ji vis dar didėjo (balandžio mėn. apklausoje taip teigė 70 procentų bankų).

Daugumos bankų teigimu, visi apklausoje išvardinti **veiksniai** teigiamai veikė **būsto paskolų paklausą**. Daugiausia įtakos turėjo vartotojų pasitikėjimas (64%), būsto rinkos perspektyvos (36%) ir su būstu susijusios vartojimo išlaidos (36%). Tačiau, palygti su balandžio mėn. rezultatais, daugiau bankų buvo linkę šiuos veiksnius įvardyti kaip prisidėjusius prie paklausos pastovumo. Be to, skirtingai nei prieš šešis mėn., paskolos iš kitų bankų buvo įvardytos kaip banko paskolų paklausą skatinantis veiksnys (18%).

Lūkesčiai. Iš 11 apklausoje dalyvavusių bankų nė vienas bankas ateinantį pusmetį neketina švelninti kredito standartų išduodant paskolas būstui įsigyti. Už nedidelį kredito standartų griežtinimą pasisakė 18 procentų apklausoje dalyvavusių bankų (šie bankai kartu užima apie penktadalį bankų rinkos). Būsto paskolų paklausos didėjimo tikisi mažiau bankų nei praėjusį pusmetį (palyginkime: 70% – balandžio mėn., 27% – spalio mėn.). Skirtingai nei ankstesnėje apklausoje, šį kartą buvo manančių, kad būsto paskolų paklausa turėtų šiek tiek mažėti.

Vartojimo ir kitos paskolos

Kredito standartai. Priešingai, nei kalbant apie paskolas būstui įsigyti, bankų, kurie švelnino vartojimo paskolų sąlygas, padaugėjo (nuo -20% iki -36%).

Apibendrinta bankų nuomone, dauguma apklausoje pateiktų **veiksnių** (žr. 13 pav.) prisidėjo prie kredito standartų, išduodant vartojimo paskolas, sušvelninimo. Kaip ir prieš šešis mėnesius, daugiausiai skolinimo sąlygų švelninimui įtakos turėjo kitų bankų konkurencija (-73%) ir lūkesčiai, susiję su bendra ekonomikos situacija (-64%). Šį pusmetį daugiau bankų nurodė kitų nebankinių institucijų konkurencijos galimybę. Praeitoje apklausoje bankai nurodė griežtinę kredito standartus, susijusius su užstato rizika (20%), o šį kartą bankai, griežtinę ir švelninę skolinimo sąlygas, susijusias su užstato rizika, pasiskirstė po lygiai (0%).

Šį pusmetį bankai buvo mažiau linkę švelninti vartojimo ir kitų paskolų namų ūkiams **sąlygas** (žr. 14 pav.). Nors vis dar daugiau bankų mažino vidutinę paskolos maržą, tačiau procentų skirtumas, palyginti su praėita apklausa, pakito nuo -70 procentų iki -27 procentų. Skirtingai nei balandžio mėn. apklausos duomenimis, šį kartą bankai buvo labiau linkę griežtinti rizikingų paskolų maržą (-10% balandžio mėn. ir 9% spalio mėn.).

Paskolų paklausa. Vartojimo ir kitų paskolų **paklausa** (žr. 15 pav.), bankų apklausos duomenimis, taip pat nemažėjo. Taip teigusių bankų dalis, palyginti su praėto pusmečio apklausa, liko beveik nepakitusi (73%).

Kaip ir paskolų būstui įsigyti atveju, didžiausią **įtaką paskolų paklausai** darė vartotojų pasitikėjimas (73%), ne mažiau svarbus veiksnys, bankų teigimu, buvo namų ūkių ilgo vartojimo prekių įsigijimas (73%). Palyginti su balandžio mėn. apklausos rezultatais, sumažėjo bankų, teigusių, kad vertybinių popierių įsigijimas turėjo teigiamos įtakos (9%) namų ūkių paskolų paklausos didėjimui.

Lūkesčiai. Atsakydami į klausimą dėl kredito standartų griežtinimo vartojimo ir kitoms paskoloms kitą pusmetį, komerciniai bankai teigė, kad jie liks daugiaž nepakitę. Be to, mažiau komercinių bankų, palyginti su praėjusiu pusmečiu, yra linkę tikėtis vartojimo ir kitų paskolų augimo (55%).

III. KITI KLAUSIMAI

Skolinimasis iš užsienio

Skolinimosi iš užsienio informacija yra parengta remiantis 6 bankų, kurie turėjo įsipareigojimų patronuojančiai institucijai 2006 m. rugsėjo pabaigoje, pateiktais atsakymais.

Pastaruoju metu buvo galima pastebėti spartų bankų **skolinimosi iš patronuojančių institucijų (bankų)** augimą. 2006 m. rugsėjo pabaigos duomenimis, šis augimas sudarė 43 procentus per metus. Bankų teigimu, pagrindinė skolinimosi iš patronuojančių bankų augimo priežastis buvo atotrūkis tarp indėlių ir paskolų kiekio didėjimas. Paskoloms augant greičiau, bankai tam tikrą reikiamo finansavimo dalį pritraukė skolindamiesi iš patronuojančių institucijų. Iš dalies įtakos taip pat galėjo turėti besikeičiantys taupymo įpročiai ir stiprėjanti nebankinių finansų institucijų konkurencija (pvz., investicinių fondų). Skolinimąsi iš patronuojančių institucijų bankai įvardijo kaip gana stabilų lėšų šaltinį. Be to, skolinantis grupės viduje yra taikomos palankesnės sąlygos. Papildomos priežastys, kurias įvardijo kai kurie bankai, buvo nuoseklumo politikos laikymasis siekiant nedestabilizuoti rinkos siūlant pernelyg dideles indėlių palūkanas.

Bankų nuomonės dėl didelės **trumpalaikio įsiskolinimo** patronuojančiam bankui dalies išsiskyrė. Vienas iš argumentų, kodėl bankai yra linkę skolintis trumpam terminui, buvo tas, kad trumpalaikių išteklių kaina yra mažesnė. Kadangi patronuojantis bankas visada yra pasiruošęs suteikti paskolą, tai siekdami mažinti išlaidas bankai labiau linkę skolintis trumpam laikotarpiui. Apskritai bankai teigė linkę skolintis iš patronuojančių bankų trumpesniai terminui, nes siekia racionaliau valdyti išteklius, be to, šie sandoriai yra paprastesni ir lengviau valdomi.

Absoliuti dauguma bankų teigė, kad sprendimams dėl skolinimosi trukmės ir skolinimosi masto jie turi didelę įtaką, tačiau, nustatant paskolos palūkanų normas dydį, daugiau galios turi patronuojantis bankas.

1 lentelė *Banko įtaka nustatant pagrindinius skolinimosi iš patronuojančio banko parametrus, procentais*

	A	B	C	D
Skolinimosi trukmė	67	33	0	0
Skolinimosi palūkanų normos	17	33	50	0
Skolinimosi apimtis	67	33	0	0

A – didelė įtaka, B – pakankamai didelė įtaka, C – maža įtaka, D – vienašališkai nustato patronuojantis bankas.

Ir toliau esant optimistinėms perspektyvoms dėl tolimesnio kredito augimo artimiausiais metais, dauguma šalies komercinių bankų ir toliau numato spartų (25–50 proc. per metus) įsiskolinimo patronuojantiems bankams augimą.

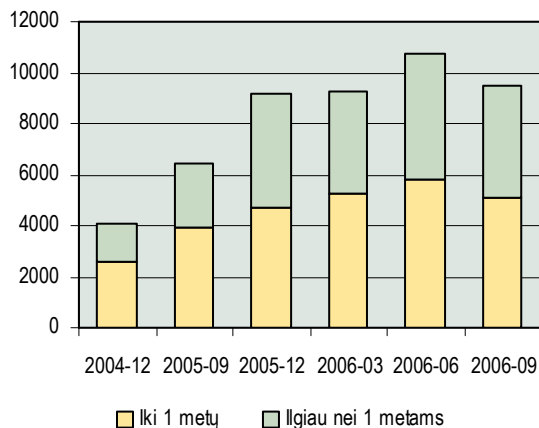
2 lentelė *Bankų įsiskolinimo patronuojantiems bankams augimas, procentais*

Augs daugiau nei 50 proc. per metus	17
Augs 25-50 proc. per metus	67
Augs iki 25 proc. per metus	0
Turėtų mažėti	17

Visi atsakę bankai nurodė, kad juos ištikusios likvidumo krizės atveju patronuojantis bankas suteiktų likvidumo pagalbą, nors formalių rašytinių susitarimų nėra. Taip pat visi bankai teigė, kad, patronuojantis bankas,

jei susidurtų su likvidumo problemomis, jis nenutrauktų skolinimo dukteriniams bankams ir atnaujintų pasibaigusį skolinimą bankui, tačiau tai reglamentuojančių formalių rašytinių susitarimų nesudaryta.

1 pav. Bankų įsiskolinimas patrunuojantiems bankams (mln. Lt)

Šaltinis: Lietuvos bankas.

Paskolų portfelio kokybė

Šį pusmetį bankai teigė nepastebėję augančios **vėluojančių atlikti mokėjimus** klientų dalies, palyginti su visu paskolų portfeliu. Daugumos bankų duomenimis, tokių klientų dalis yra stabili ir auga tik absoliučiu dydžiu, nes kartu auga ir visas paskolų portfelis. Didėjantis fizinių asmenų vartojimas, nesuderintas su asmeniniais pinigų srautais, galėtų kelti nedidelę riziką neveiksnių paskolų skaičiaus didėjimui, tačiau tarp visų apklausos respondentų vyrauja nuomonė, kad nėra stipraus pagrindo tikėtis neveiksnių paskolų dalies augimo artimiausiu laikotarpiu.

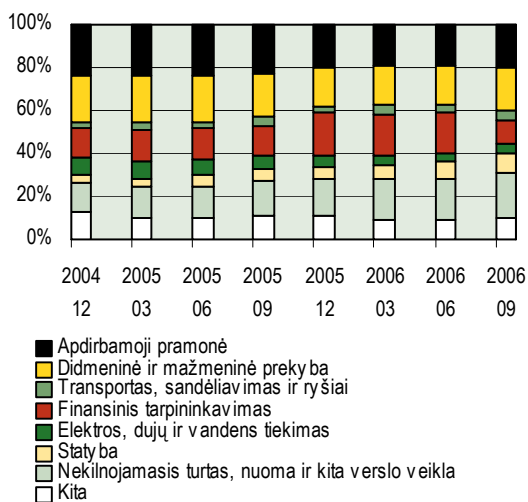
Paskolų struktūra

Lietuvos banko duomenimis, 2006 m. rugsėjo mėn. bankų **paskolų pagal ekonomines veiklas portfelyje** daugiausia paskolų buvo skirta apdirbamajai pramonei (13%), nekilnojamajam turtui, nuomai ir kitai veiklai (14%) ir didmeninei ir mažmeninei prekybai (13%). Paskutinį ketvirtį sumažėjo paskolų finansiniam tarpininkavimui: nuo 13 procentų (birželio mėn.) iki 7 procentų (rugsėjo mėn.).

Daugumos bankų nuomone, artimiausiu metu jų paskolų portfelio struktūra turėtų stabilizuotis, nesitikima ir didelių pokyčių. Ir toliau tikimasi, kad dominuos paskolos nekilnojamojo turto sektoriui. Viena iš įvardytų paskolų struktūros pastovumo priežasčių – bankų nustatyti limitai atskiroms verslo šakoms. Be nekilnojamojo turto sektoriaus, kaip perspektyvias šakas kreditavimui artimiausiu metu kai kurie komerciniai bankai įvardijo smulkias ir vidutines įmones, viešbučių, prekybos ir žemės ūkio ekonomines veiklas.

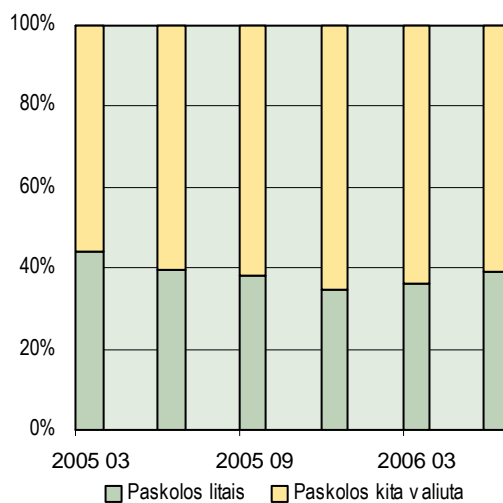
Rugsėjo mėn., palyginti su praėjusiu ketvirčiu, 4 procentiniais punktais, arba iki 40 procentų, padidėjo **paskolų litais dalis**. Apklausoje dalyvavusių bankų nuomone, gyventojai daugiau skolinasi ta valiuta, kuria gauna pajamas. Suartėjus bazinėms palūkanų normoms VILIBOR ir EURIBOR, be to, atsižvelgiant į valiutos konvertavimo išlaidas, nebeliko paskatų skolintis eurais. Kai kurie bankai mano, kad gyventojai nėra visiškai garantuoti dėl nepalankaus lito kurso pokyčio euro atžvilgiu.

2 pav. Bankų paskolų ekonominėms veiklos rūšims pasiskirstymas

Šaltinis: Lietuvos banko skaičiavimai.

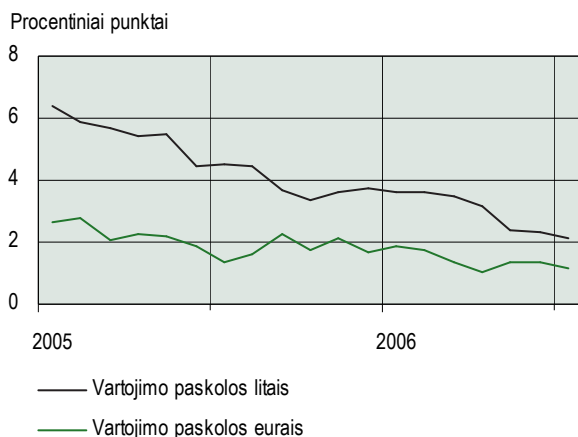
3 pav. Paskolų litais ir užsienio valiuta paklausa

Šaltinis: Lietuvos bankas.

Vartojimo paskolos įkeičiant nekilnojamąjį turtą bankuose taikomos įvairiai ir jų dalis fizinių asmenų paskolų portfelyje, bankų teigimu, svyravo nuo 38 iki 12 procentų, kai kurie apklausoje dalyvavę bankai teigė iš viso neteikiantys tokių paskolų. Kaip pagrindinį **vartojimo paskolų maržų** mažėjimo veiksnį dauguma bankų įvardijo tarpusavio konkurenciją. Viena iš maržų mažėjimo priežasčių buvo lojalumo programų taikymas, kai klientams, kurių rizika bankui yra žinoma, buvo taikomos mažesnės paskolų palūkanų normos.

4 pav. Vartojimo paskolų maržos

Šaltiniai: Europos centrinis bankas, Lietuvos bankas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

3. Atskirų klausimų atsakymų rezultatai

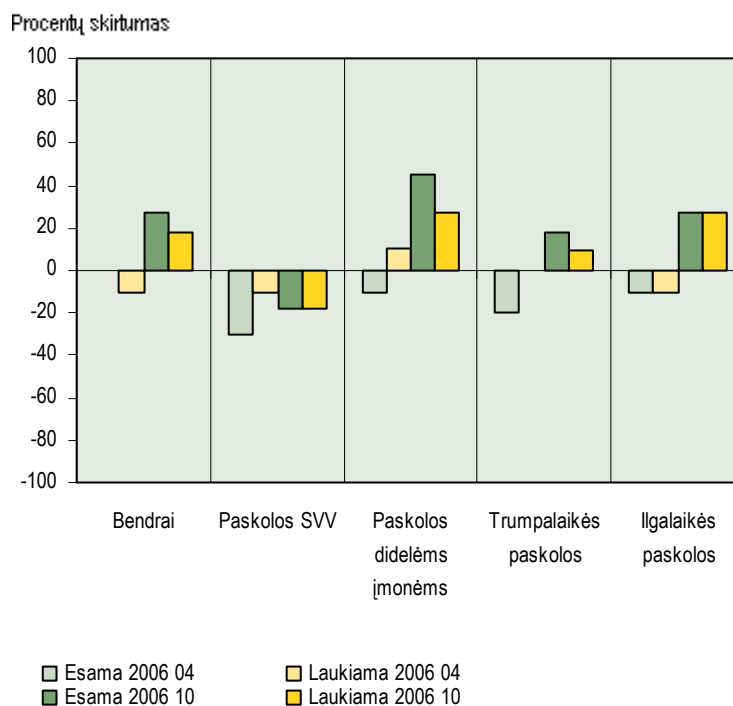
I. PASKOLOS IR ĮMONIŲ KREDITO LINIJOS

1. Kaip per pastarąjį pusmetį pasikeitė Jūsų banko kredito standartai, taikomi paskoloms ir įmonių kredito linijoms?

	Bendrai	Paskolos SVV ³	Paskolos didelėms įmonėms	Trumpalaikės paskolos	Ilgalaikės paskolos
Labai sugriežtėjo	0	0	0	0	0
Šiek tiek sugriežtėjo	27	18	45	18	27
Beveik nepakito	73	45	55	82	73
Šiek tiek sušvelnėjo	0	36	0	0	0
Labai sušvelnėjo	0	0	0	0	0
Iš viso	100	100	100	100	100
Procentų skirtumas	27	-18	45	18	27
Bankų, dalyvavusių apklausoje, skaičius	11	11	11	11	11

Pastaba. Procentų skirtumas apibrėžiamas kaip skirtumas tarp bankų, atsakiusių „Labai sugriežtėjo“, „Šiek tiek sugriežtėjo“, ir bankų, atsakiusių „Šiek tiek sušvelnėjo“, „Labai sušvelnėjo“, procentų sumų.

5 pav. Kredito standartų, taikomų paskoloms ir įmonių kredito linijoms, pokytis

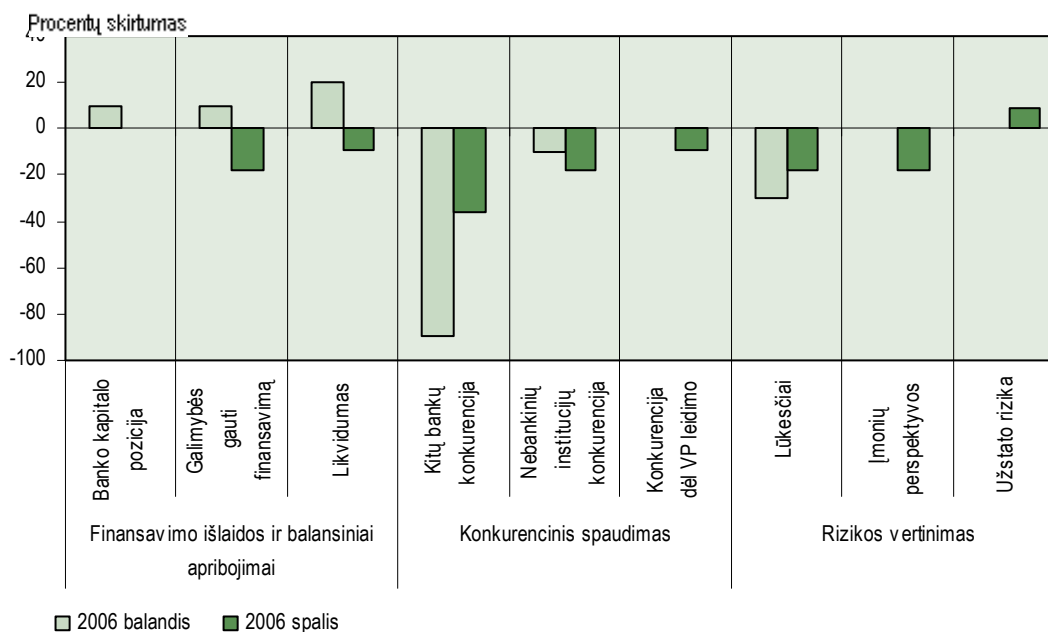
³ Smulkiam ir vidutiniam verslui

2. Kaip toliau išvardyti veiksniai paveikė Jūsų banko kredito standartus, taikomus suteikiant paskolas ir kredito linijas įmonėms (bendrai, neskirstant įmonių pagal dydį)?

	--	-	0	+	++	NT	Procentų skirtumas
a) Finansavimo išlaidos ir balansiniai apribojimai							
Išlaidos, susiję su Jūsų banko kapitalo pozicija	0	9	73	9	0	9	0
Jūsų banko galimybės gauti finansavimą iš rinkos (trumpalaikį arba ilgalaikį)	0	0	55	18	0	27	-18
Jūsų banko likvidumo pozicija	0	0	64	9	0	27	-9
b) Konkurencinis spaudimas							
Kitų bankų konkurencija	0	9	36	45	0	9	-36
Nebankinių institucijų konkurencija	0	0	55	18	0	27	-18
Konkurencija, kylanti dėl įmonių galimybių gauti finansavimą leidžiant VP	0	0	73	9	0	18	-9
c) Rizikos vertinimas							
Lūkesčiai, susiję su bendra ekonomikos situacija	0	0	64	18	0	9	-18
Pramonės šakos ar konkrečių įmonių perspektyvos įvertinimas	0	18	36	36	0	9	-18
Užstato rizika	0	27	45	18	0	9	9

Pastaba. Procentų skirtumas apibrėžiamas kaip skirtumas tarp sumos „-“ (labai prisidėjo prie kredito standartų sugriežtinimo), „-“ (iš dalies prisidėjo prie kredito standartų sugriežtinimo) ir sumos „+“ (labai prisidėjo prie kredito standartų sušvelninimo), „+“ (iš dalies prisidėjo prie kredito standartų sušvelninimo). NT – netaikoma, 0 – prisidėjo prie to, kad kredito standartai išliktų tokie patys.

6 pav. Veiksniai, darantys įtaką kredito standartams, suteikiant paskolas ir kredito linijas įmonėms

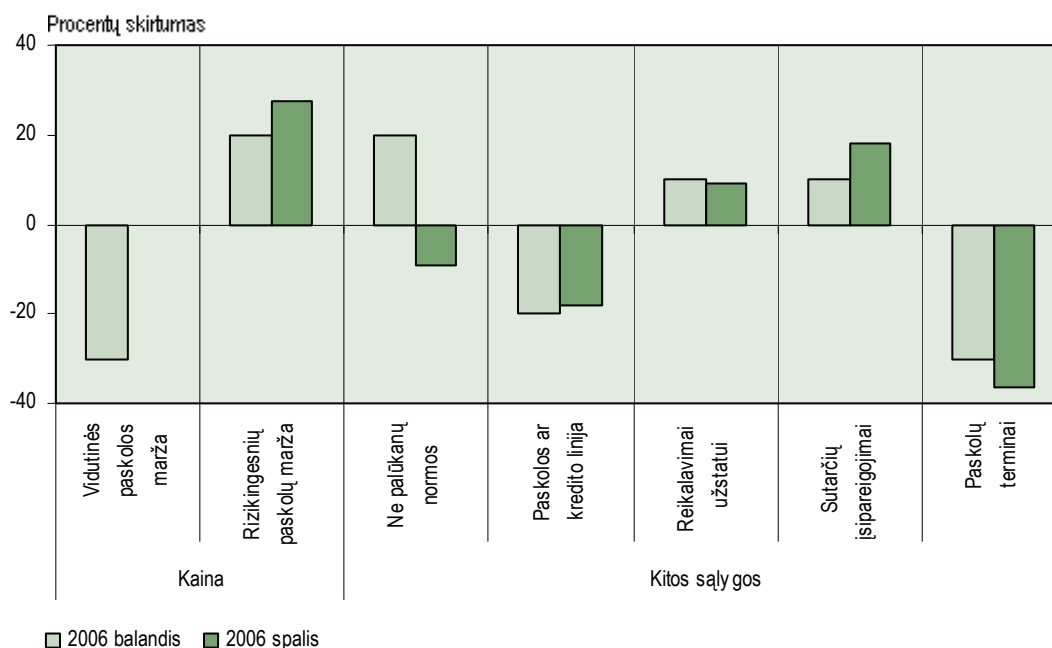

3. Kaip per pastarąjį pusmetį pasikeitė Jūsų banko paskolų ir kredito linijų suteikimo įmonėms sąlygos?

	--	-	0	+	++	NT	Procentų skirtumas
a) Kaina							
Jūsų banko vidutinės paskolos marža	0	27	45	27	0	0	0
Jūsų banko rizikingesnių paskolų marža	9	27	45	9	0	9	27
b) Kitos sąlygos							
Ne palūkanų normų pokyčiai	0	9	73	18	0	0	-9
Paskolos ar kredito linijos dydis	0	0	82	18	0	0	-18
Reikalavimai, keliami užstatui	0	18	73	9	0	0	9
Paskolų sutarčių įsipareigojimai	0	18	82	0	0	0	18
Paskolų terminai	0	0	64	36	0	0	-36

Pastaba. Procentų skirtumas apibrėžiamas kaip skirtumas tarp sumos „-“ (labai sugriežtėjo), „-“ (šiek tiek sugriežtėjo) ir sumos „+“ (labai sušvelnėjo), „+“ (šiek tiek sušvelnėjo).

7 pav. Paskolų ir kredito linijų suteikimo įmonėms sąlygų pokytis

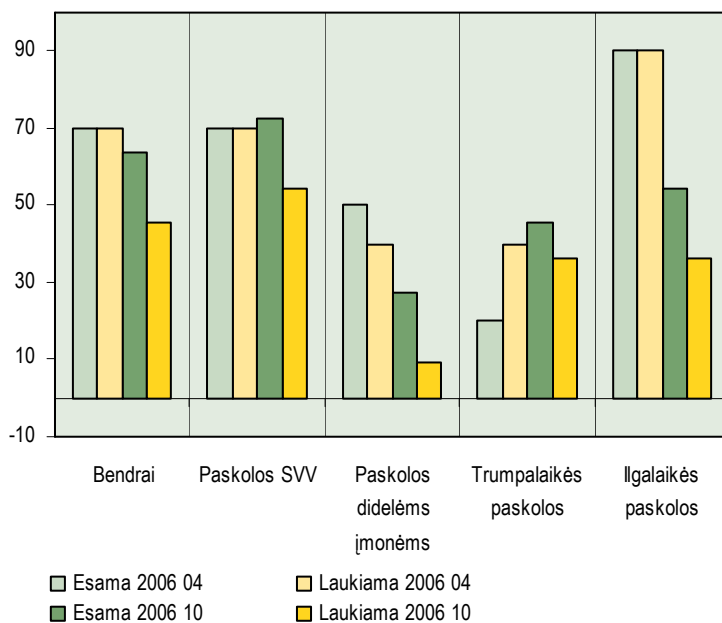
4. Kaip pasikeitė paskolų ir įmonių kredito linijų paklausa Jūsų banke (nepaisant įprastų sezoninių svyravimų)?

	Bendrai	Paskolos SVV	Paskolos didelėms įmonėms	Trumpalaikės paskolos	Ilgalaikės paskolos
Labai sumažėjo	0	0	0	0	0
Šiek tiek sumažėjo	0	0	0	0	0
Beveik nepakito	36	27	73	55	45
Šiek tiek padidėjo	55	64	18	36	36
Labai padidėjo	9	9	9	9	18
Iš viso	100	100	100	100	100
Procentų skirtumas	64	73	27	45	55
Bankų, dalyvavusių apklausoje, skaičius	11	11	11	11	11

Pastaba. Procentų skirtumas apibrėžiamas kaip skirtumas tarp bankų, atsakiusių „Labai padidėjo“, „Šiek tiek padidėjo“, procentų sumos ir bankų, atsakiusių „Šiek tiek sumažėjo“, „Labai sumažėjo“, procentų sumos.

8 pav. Paskolų ir įmonių kredito linijų paklausos pokytis

Procentų skirtumas

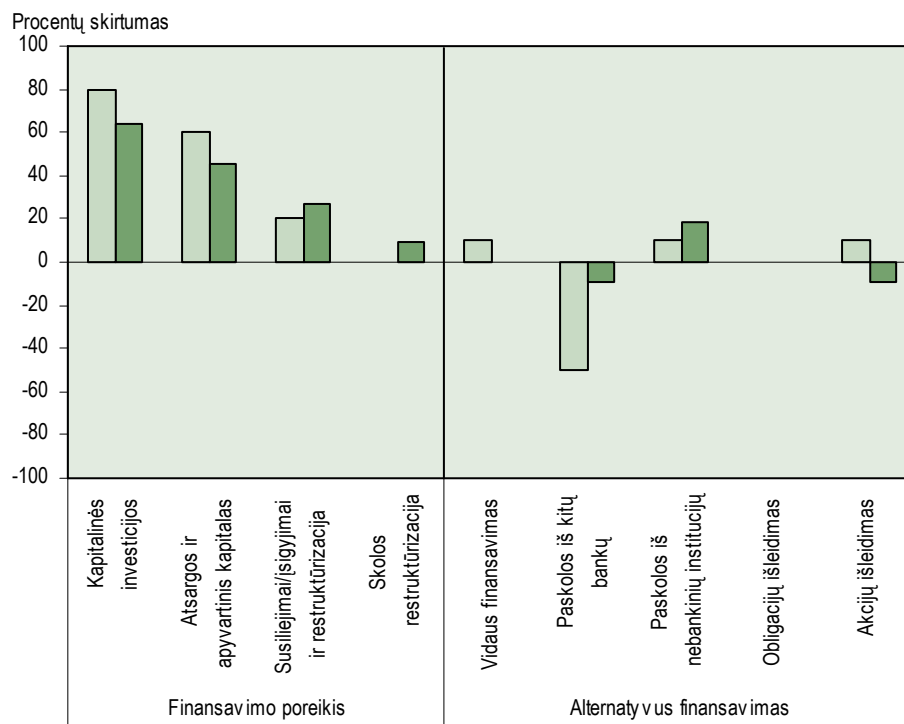

5. Kaip toliau išvardyti veiksniai paveikė Jūsų banko paskolų ir įmonių kredito linijų paklausą (bendrai, neskirstant įmonių pagal dydį)?

	--	-	0	+	++	NT	Procentų skirtumas
a) Finansavimo poreikis							
Kapitalinės investicijos	0	0	27	55	9	9	64
Atsargos ir apyvartinis kapitalas	0	0	45	45	0	9	45
Susiliejimai/įsigijimai ir restruktūrizacija	0	0	64	27	0	9	27
Skolos restruktūrizacija	0	0	64	9	0	18	9
b) Alternatyvaus finansavimo panaudojimas							
Vidaus finansavimas	0	9	73	0	9	9	0
Paskolos iš kitų bankų	0	18	64	9	0	9	-9
Paskolos iš nebankinių institucijų	0	0	64	9	9	18	18
Obligacijų išleidimas	0	9	73	9	0	9	0
Akcijų išleidimas	0	9	64	0	0	27	-9

Pastaba. Procentų skirtumas apibrėžiamas kaip skirtumas tarp sumos „+ +“ (turėjo didelės įtakos paklausos padidėjimui), „+“ (iš dalies turėjo įtakos paklausos didėjimui) ir sumos „-“ (turėjo didelės įtakos paklausos sumažėjimui), „-“ (iš dalies turėjo įtakos paklausos sumažėjimui).

9 pav. Paskolų ir įmonių kredito linijų paklausos veiksniai

□ 2006 balandis ■ 2006 spalio

6. Prašome įvertinti, kaip per kitą pusmetį pasikeis Jūsų banko kredito standartai, taikomi suteikiant paskolas ir įmonių kredito linijas

	Bendrai	Paskolos SVV	Paskolos didelėms įmonėms	Trumpalaikės paskolos	Ilgalaikės paskolos
Labai sugriežtės	0	0	0	0	0
Šiek tiek sugriežtės	27	9	27	18	27
Beveik nepakis	64	64	73	73	73
Šiek tiek sušvelnės	9	27	0	9	0
Labai sušvelnės	0	0	0	0	0
Iš viso	100	100	100	100	100
Procentų skirtumas	18	-18	27	9	27
Bankų, dalyvavusių apklausoje, skaičius	11	11	11	11	11

Pastaba. Procentų skirtumas apibrėžiamas kaip skirtumas tarp bankų, atsakiusių „Labai sugriežtės“, „Šiek tiek sugriežtės“, procentų sumos ir bankų, atsakiusių „Šiek tiek sušvelnės“, „Labai sušvelnės“, procentų sumos.

7. Prašome įvertinti, kaip pakis paskolų ir įmonių kredito linijų paklausa per kitą pusmetį (išskyrus įprastinius sezoninius svyravimus)

	Bendrai	Paskolos SVV	Paskolos didelėms įmonėms	Trumpalaikės paskolos	Ilgalaikės paskolos
Labai sumažės	0	0	0	0	0
Šiek tiek sumažės	9	0	9	9	18
Beveik nepakis	36	45	73	45	27
Šiek tiek padidės	55	36	18	45	55
Labai padidės	0	18	0	0	0
Iš viso	100	100	100	100	100
Procentų skirtumas	45	55	9	36	36
Bankų, dalyvavusių apklausoje, skaičius	11	11	11	11	11

Pastaba. Procentų skirtumas apibrėžiamas kaip skirtumas tarp bankų, atsakiusių „Labai padidės“, „Šiek tiek padidės“, procentų sumos ir bankų, atsakiusių „Šiek tiek sumažės“, „Labai sumažės“, procentų sumos.

II. PASKOLOS NAMŲ ŪKIAMS

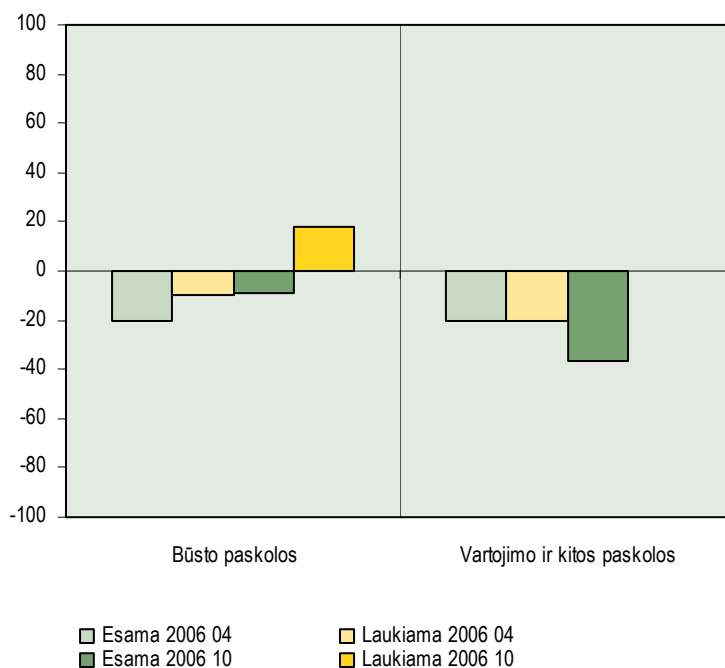
8. Kaip per pastarąjį pusmetį pasikeitė Jūsų banko kredito standartai, taikomi suteikiant paskolas namų ūkiams?

	Būsto paskolos	Vartojimo ir kitos paskolos
Labai sugriežtėjo	0	0
Šiek tiek sugriežtėjo	9	18
Beveik nepakito	73	27
Šiek tiek sušvelnėjo	18	55
Labai sušvelnėjo	0	0
Iš viso	100	100
Procentų skirtumas	-9	-36
Bankų, dalyvavusių apklausoje, skaičius	11	11

Pastaba. Procentų skirtumas apibrėžiamas kaip skirtumas tarp bankų, atsakiusių „Labai sugriežtėjo“, „Šiek tiek sugriežtėjo“, procentų sumos ir bankų, atsakiusių „Šiek tiek sušvelnėjo“, „Labai sušvelnėjo“, procentų sumos.

10 pav. Kredito standartų pokytis teikiant paskolas namų ūkiams

Procentų skirtumas

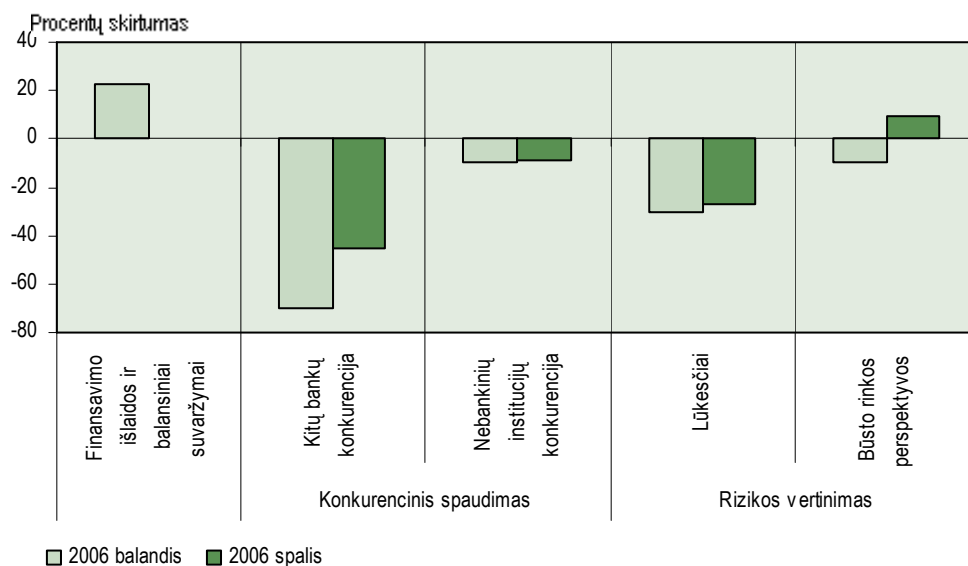

9. Kaip toliau išvardyti veiksniai paveikė Jūsų banko kredito standartus, taikomus suteikiant būsto paskolas namų ūkiams?

	--	-	0	+	++	NT	Procentų skirtumas
a) Finansavimo išlaidos ir balansiniai suvaržymai	0	0	82	0	0	18	0
b) Konkurencinis spaudimas							
Kitų bankų konkurencija	0	0	45	27	18	9	-45
Nebankinių institucijų konkurencija	0	0	64	9	0	27	-9
c) Rizikos vertinimas							
Lūkesčiai, susiję su bendra ekonomikos situacija	0	9	45	36	0	9	-27
Būsto rinkos perspektyvos	0	18	64	9	0	9	9

Pastaba. Procentų skirtumas apibūdinamas kaip skirtumas tarp sumos „-“ (labai prisidėjo prie kredito standartų sugriežtinimo), „-“ (iš dalies prisidėjo prie kredito standartų sugriežtinimo) ir sumos „+“ (labai prisidėjo prie kredito standartų sušvelninimo), „+“ (iš dalies prisidėjo prie kredito standartų sušvelninimo). NT – netaikoma, 0 – prisidėjo prie to, kad kredito standartai išliktų tokie patys.

11 pav. Kredito standartų, suteikiant būsto paskolas namų ūkiams, veiksniai

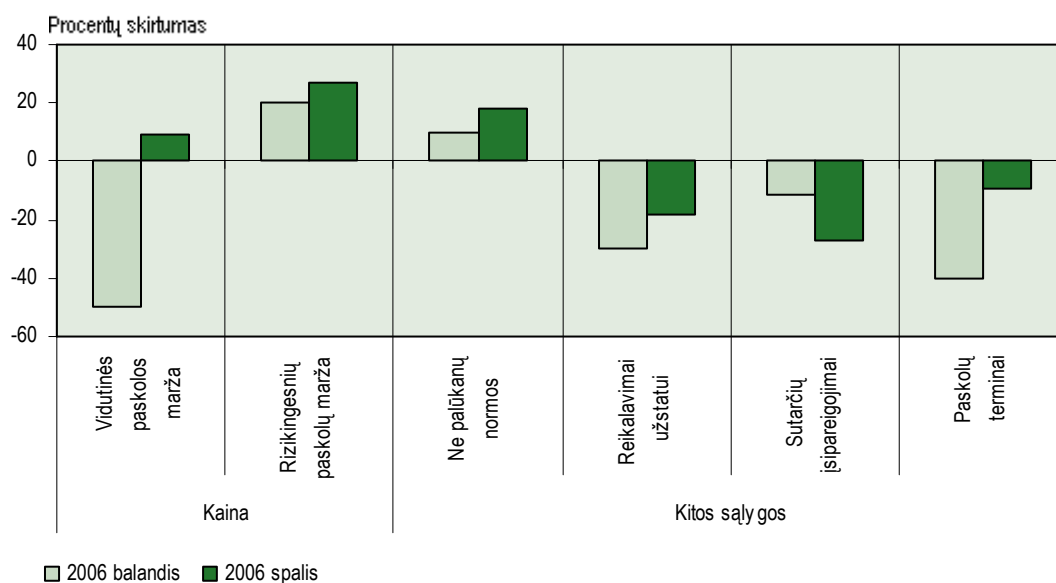

10. Kaip per pastarąjį pusmetį pasikeitė Jūsų banko būsto paskolų suteikimo namų ūkiams sąlygos?

	--	-	0	+	++	NT	Procentų skirtumas
a) Kaina							
Jūsų banko vidutinės paskolos marža (padidėjo marža = sąlygos sugriežtėjo, sumažėjo marža = sąlygos sušvelnėjo)	0	27	55	18	0	0	9
Jūsų banko rizikingų paskolų marža	0	36	45	9	0	9	27
b) Kitos sąlygos							
Reikalavimai, keliami užstatui	0	18	73	0	0	0	18
Paskolos ir užstato vertės santykis	0	9	64	27	0	0	-18
Paskolų terminai	0	9	55	36	0	0	-27
Ne palūkanų normų pokyčiai	0	9	73	18	0	0	-9

Pastaba. Procentų skirtumas apibūdinamas kaip skirtumas tarp sumos „--“ (labai sugriežtėjo), „-“ (šiek tiek sugriežtėjo) ir sumos „++“ (labai sušvelnėjo), „+“ (šiek tiek sušvelnėjo).

12 pav. Būsto paskolų namų ūkiams suteikimo sąlygų pokytis

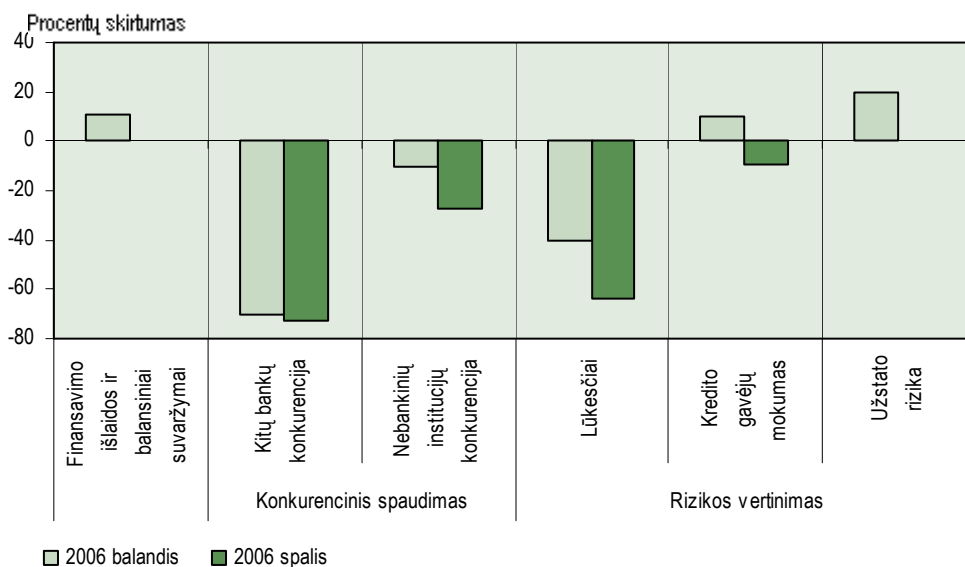

11. Kaip toliau išvardyti veiksniai paveikė Jūsų banko kredito standartus, taikomus išduodant vartojimo ir kitokias paskolas namų ūkiams?

	--	-	0	+	++	NT	Procentų skirtumas
a) Finansavimo išlaidos ir balansiniai suvaržymai	0	0	82	0	0	18	0
b) Konkurencinis spaudimas							
Kitų bankų konkurencija	0	0	18	64	9	9	-73
Nebankinių institucijų konkurencija	0	0	55	27	0	18	-27
c) Rizikos vertinimas							
Lūkesčiai susiję su bendra ekonomikos situacija	0	0	27	64	0	9	-64
Kredito gavėjų mokumas	0	18	45	27	0	9	-9
Užstato rizika	0	9	64	9	0	18	0

Pastaba. Procentų skirtumas apibrėžiamas kaip skirtumas tarp sumos „-“ (labai prisidėjo prie kredito standartų sugriežtinimo), „-“ (iš dalies prisidėjo prie kredito standartų sugriežtinimo) ir sumos „+“ (labai prisidėjo prie kredito standartų sušvelninimo), „+“ (iš dalies prisidėjo prie kredito standartų sušvelninimo). NT – netaikoma, 0 – prisidėjo prie to, kad kredito standartai išliktų tokie patys.

13 pav. Kredito standartų, taikomų vartojimo ir kitoms namų ūkių paskoloms, veiksniai

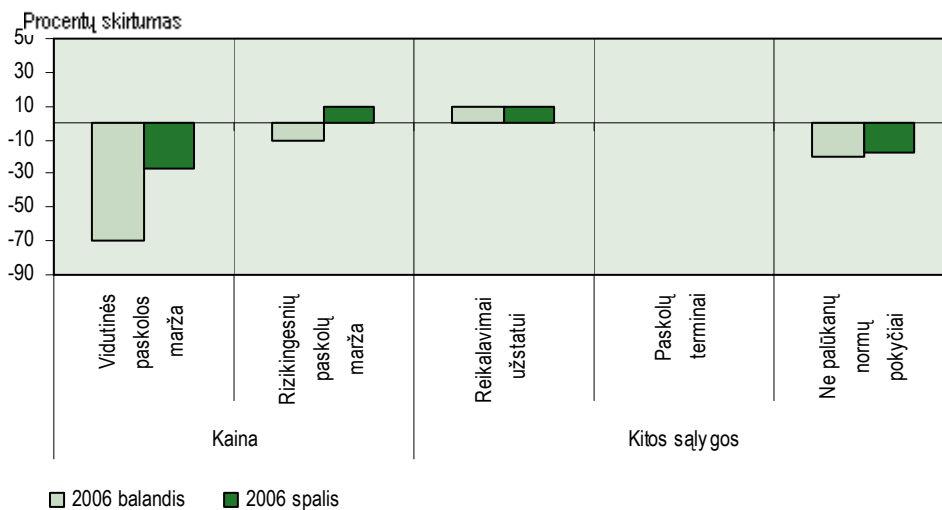

12. Kai per pastarąjį pusmetį pasikeitė Jūsų banko vartojimo ir kitų paskolų suteikimo namų ūkiams sąlygos?

	--	-	0	+	++	NT	Procentų skirtumas
a) Kaina							
Jūsų banko vidutinės paskolos marža (padidėjo marža = sąlygos sugriežtėjo, sumažėjo marža = sąlygos sušvelnėjo)	0	9	55	36	0	0	-27
Jūsų banko rizikingų paskolų marža	0	27	45	18	0	9	9
b) Kitos sąlygos							
Reikalavimai, keliami užstatui	0	18	73	9	0	0	9
Paskolų terminai	0	18	64	18	0	0	0
Ne palūkanų normų pokyčiai	0	9	64	27	0	0	-18

Pastaba. Procentų skirtumas apibrėžiamas kaip skirtumas tarp sumos „-“ (labai sugriežtėjo), „-“ (šiek tiek sugriežtėjo) ir sumos „+“ (labai sušvelnėjo), „+“ (šiek tiek sušvelnėjo).

14 pav. Vartojimo ir kitų paskolų namų ūkiams suteikimo sąlygų pokytis

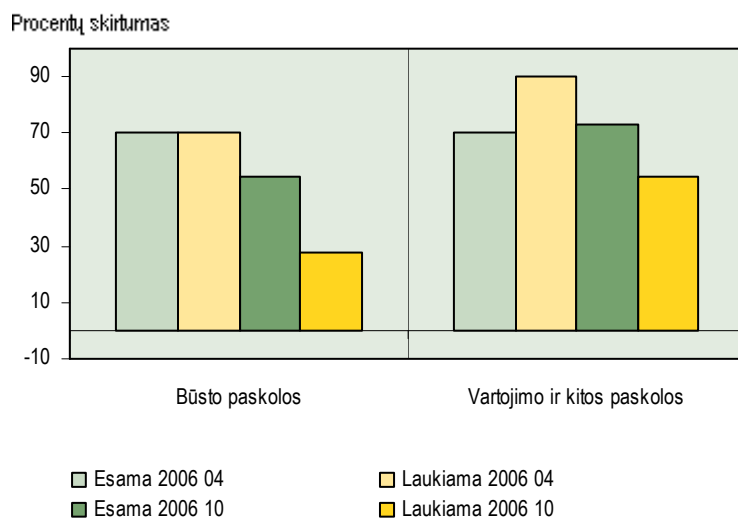

13. Kaip pasikeitė paskolų namų ūkiams paklausa Jūsų banke (išskyrus įprastus sezoninius svyravimus)?

	Būsto paskolos	Vartojimo ir kitos paskolos
Labai sumažėjo	0	0
Šiek tiek sumažėjo	0	0
Beveik nepakito	45	27
Šiek tiek padidėjo	45	64
Labai padidėjo	9	9
Iš viso	100	100
Procentų skirtumas	55	73
Bankų, dalyvavusių apklausoje, skaičius	11	11

Pastaba. Procentų skirtumas apibrėžiamas kaip skirtumas tarp bankų, atsakiusių „Labai padidėjo“, „Šiek tiek padidėjo“, procentų sumos ir bankų, atsakiusių „Šiek tiek sumažėjo“, „Labai sumažėjo“, procentų sumos.

15 pav. Paskolų namų ūkiams paklausos pokytis

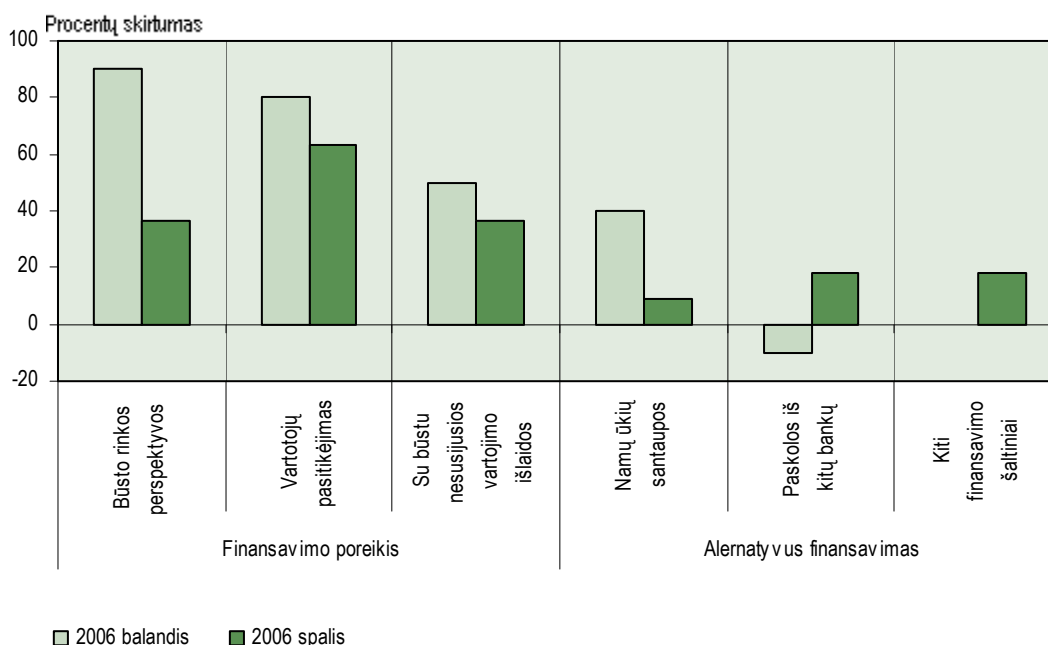

14. Kaip toliau išvardyti veiksniai paveikė Jūsų banko būsto paskolų namų ūkiams paklausą?

	--	-	0	+	++	NT	Procentų skirtumas
a) Finansavimo poreikis							
Būsto rinkos perspektyvos	0	9	36	36	9	9	36
Vartotojų pasitikėjimas	0	0	27	64	0	9	64
Su būstu nesusijusios vartojimo išlaidos	0	0	45	36	0	18	36
b) Alternatyvaus finansavimo naudojimas							
Namų ūkių santaupos	0	0	73	9	0	18	9
Paskolos iš kitų bankų	0	9	55	27	0	9	18
Kiti finansavimo šaltiniai	0	0	64	18	0	18	18

Pastaba. Procentų skirtumas apibrėžiamas kaip skirtumas tarp sumos „+“ (turėjo didelės įtakos paklausos padidėjimui), „+“ (iš dalies turėjo įtakos paklausos padidėjimui) ir sumos „-“ (turėjo didelės įtakos paklausos sumažėjimui), „-“ (iš dalies turėjo įtakos paklausos sumažėjimui).

16 pav. Būsto paskolų namų ūkiams paklausos veiksniai

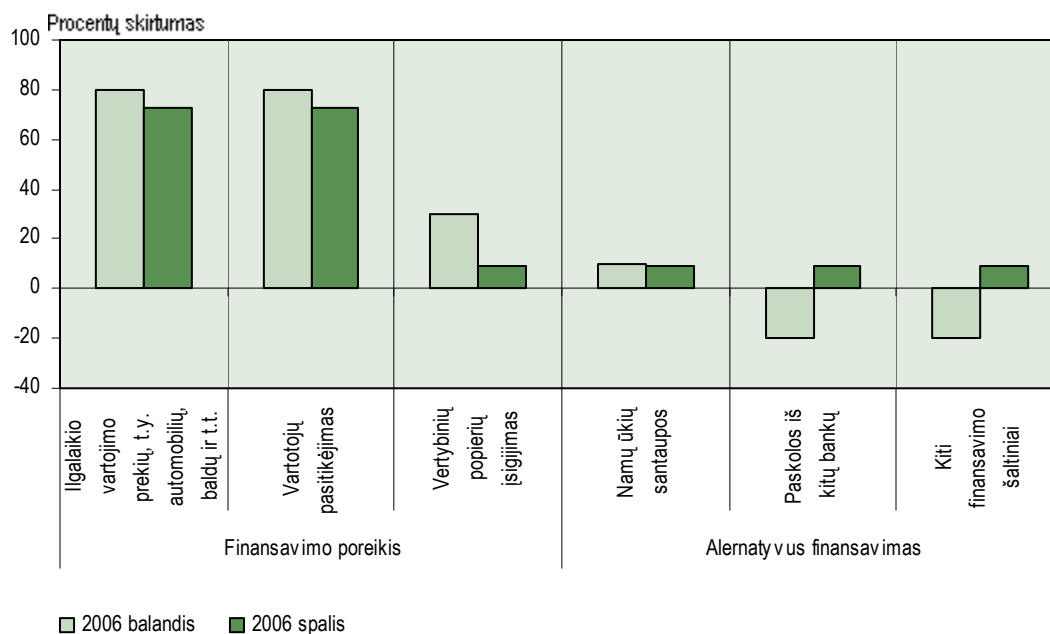

15. Kaip toliau išvardyti veiksniai paveikė Jūsų banko vartojimo ir kitų paskolų namų ūkiams paklausą?

	--	-	0	+	++	NT	Procentų skirtumas
a) Finansavimo poreikis							
Ilgalaikio vartojimo prekių, t. y. automobilių, baldų ir t. t. įsigijimas	0	0	18	64	9	9	73
Vartotojų pasitikėjimas	0	0	18	73	0	9	73
Vertybinių popierių įsigijimas	0	0	82	9	0	9	9
b) Alternatyvus finansavimo naudojimas							
Namų ūkių santaupos	0	0	73	9	0	18	9
Paskolos iš kitų bankų	0	18	45	27	0	9	9
Kiti finansavimo šaltiniai	0	0	73	9	0	18	9

Pastaba. Procentų skirtumas apibrėžiamas kaip skirtumas tarp sumos „+ +“ (turėjo didelės įtakos paklausos padidėjimui), „+“ (iš dalies turėjo įtakos paklausos didėjimui) ir sumos „- -“ (turėjo didelės įtakos paklausos sumažėjimui), „-“ (iš dalies turėjo įtakos paklausos sumažėjimui).

17 pav. Vartojimo ir kitų paskolų namų ūkiams paklausos veiksniai

16. Prašome įvertinti, kaip per kitą pusmetį pasikeis Jūsų banko kredito standartai, taikomi suteikiant paskolas namų ūkiams

	Būsto paskolos	Vartojimo ir kitos paskolos
Labai sugriežtės	0	0
Šiek tiek sugriežtės	18	18
Beveik nepakis	82	64
Šiek tiek sušvelnės	0	18
Labai sušvelnės	0	0
Iš viso	100	100
Procentų skirtumas	18	0
Bankų, dalyvavusių apklausoje, skaičius	11	11

Pastaba. Procentų skirtumas apibrėžiamas kaip skirtumas tarp bankų, atsakiusių „Labai padidės“, „Šiek tiek padidės“, procentų sumos ir bankų, atsakiusių „Šiek tiek sumažės“, „Labai sumažės“, procentų sumos.

17. Prašome įvertinti, kaip per kitą pusmetį pasikeis paskolų namų ūkiams paklausa

	Būsto paskolos	Vartojimo ir kitos paskolos
Labai sumažės	0	0
Šiek tiek sumažės	9	0
Beveik nepakis	55	45
Šiek tiek padidės	27	36
Labai padidės	9	18
Iš viso	100	100
Procentų skirtumas	27	55
Bankų, dalyvavusių apklausoje, skaičius	11	11

Pastaba. Procentų skirtumas apibrėžiamas kaip skirtumas tarp bankų, atsakiusių „Labai padidės“, „Šiek tiek padidės“, procentų sumos ir bankų, atsakiusių „Šiek tiek sumažės“, „Labai sumažės“, procentų sumos.

Apžvalgą parengė Lietuvos banko Ekonomikos departamento Finansinio stabilumo skyrius. Už apžvalgos parengimą atsakingi asmenys:

Mindaugas Leika
Tel. (8-5) 268 0138
Faks. (8-5) 212 4423
Rūta Medaiskytė
Tel. (8-5) 268 0145
Faks. (8-5) 212 4423